

वा० रा०

॥ १४४ ॥

प्रतिहारं द्वारपालं विसर्जयान्यतोपसारय ॥ १३ ॥ किमर्थं तत्राह ॥ समे इति ॥ सौमित्रे मम ऋषेः श्वद्वंद्वं रहस्यावाचयः शृणुयात् यश्च नौपश्येद्वा समे मया वध्यः इति खलु समीरितं प्रतिज्ञातं ॥ १४ ॥ संग्रहं सम्यगुक्तार्थग्रहणवतं ॥ १५ ॥ ते मनीषितं येन वासमाहितः प्रेषितस्तस्य मनीषितं कथयस्व ममापि हृदि वर्तते ॥ किमेवं विधं रहस्यं तदवश्यं मया श्रोतव्यमिति शेषः ॥ यद्वा त्वया वक्ष्यमाणं वैकुण्ठगमनं ममापि हृदि वर्तत इत्यर्थः ॥ १६ ॥ इति ० वा० उ० च्युत्तरशततमः सर्गः ॥ १०३ ॥ ॥ ७३ ॥ अथ ब्रह्मसंदेशकथनं शृण्विति ॥ यत्संदेशकथनार्थमहमागतस्तं संदेशं शृणु ॥ किंच येन संदेशः प्रेषितः स भगवान्पितामह एव न केवलं मुनिरेवेत्याह ॥ पितामहे नेति ॥ १ ॥ तत्प्रेषितदूतोप्यहं त्वत्संबध्येवेत्याह ॥ तवाहं पूर्वकेभावे इति ॥ पूर्वावस्थायां हिरण्यगर्भोत्पत्तिसमये हिरण्यगर्भावस्थायां वा ॥ कथमहं पुत्रस्तत्राह मायासंभावितः मायया संकल्पेन संभावित इत्यादि तः ॥ सर्वसमाहारः सर्ववस्तुसंहारकर्तेति तीर्थः ॥ कतकस्तु तवाहं पूर्वसद्भावे इति पाठः ॥ पूर्वसृष्टेः प्राक्सद्भावे सदैव सौम्येदमय आसीदिति श्रुतेः ॥ सत्तारूपब्रह्मभावे करिष्यमा

तथेति च प्रतिज्ञाय रामो लक्ष्मणमब्रवीत् ॥ द्वारिणिष्ठमहाबाहो प्रतिहारं विसर्जय ॥ १३ ॥ समे वध्यः खलु भवेद्वाचं द्वंद्वं समीरितं ॥ ऋषेर्मम च सौमित्रे पश्येद्वा शृणुयाच्च यः ॥ १४ ॥ ततो निक्षिप्य काकुत्स्थो लक्ष्मणं द्वारि संग्रहं ॥ तमुवाच मुने वाक्यं कथयस्वेति राघवः ॥ १५ ॥ तत्ते मनीषितं वाक्यं येन वासिसमाहितः ॥ कथयस्वाविशं कस्त्वं ममापि हृदि वर्तते ॥ १६ ॥ इत्या० वा० उ० कालागमनं नाम च्युत्तरशततमः सर्गः ॥ १०३ ॥ ॥ ७३ ॥ शृणुराजन् महासत्वयदर्थमहमागतः ॥ पितामहेन देवेन प्रेषितोऽस्मि महाबल ॥ १ ॥ तवाहं पूर्वकेभावे पुत्रः परपुरंजय ॥ मायासंभावितो वीरकालः सर्वसमाहरः ॥ २ ॥ पितामहश्च भगवानाह लोकपतिः प्रभुः ॥ समयस्ते कृतः सौम्यलोकान्संपरिरक्षितुं ॥ ३ ॥

णाखिलसंसारस्य सृष्टिस्थितिसंहारनिग्रहानुग्रहलक्षणपंचकृत्यनिर्वाहकः कालाख्यः क्षणधारारूपः ॥ नाडीदिनपक्षादिविभागनिर्वाहकः पुत्रो मायासंभावितस्त्वदीयमायापरिणाम इत्यर्थः शेषं प्राग्वत् ॥ यद्यपि रामो हिरण्यगर्भांशविष्णोरेवावतारस्तथापि तस्य स्वस्वरूपांशेनावृतज्ञानत्वाद्भ्रामदेववदेव व्यपदेशेन दोष इत्याह ॥ यत्तु कतकेन सद्भावशब्देन हिरण्यगर्भ उक्तस्तत्तु तुच्छमिति स्पष्टमेवाद्वैतविद्याविदां ॥ २ ॥ एवं स्वस्वरूपमुक्त्वा तत्संदेशमाह ॥ पितामहश्चेति ॥ चतुर्मुखाज्जातानां प्रजापतीनां लोकपितृत्वाच्चतुर्मुखः पितामहः स लोकानां भूरादीनां पतिः पालयिता स यदाह तद्वदामीति शेषः ॥ तदेवाह ॥ समयस्ते इति ॥ भवन्तु विगतज्वरा इत्यंतो ब्रह्मसंदेशः ॥ लोकान् देवमनुष्यादीन् रावणादितोरक्षितुं यः समयः कृतः ॥ दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥ वत्स्यामि मानुषलोके पालयन् पृथिवीमिमामित्येवं रूपकालविषयः कृतः स परिपूर्ण इति शेषः ॥ ३ ॥

उ० कां०

॥ १४४ ॥